مخمس

نظم پنجابی

انگریزی راج کا انصاف

حصہ اول

مصنفہ

انگریزی راج کا انصاف، فتح حق، بھرتی نامہ وغیرہ وغیرہ

حکیم

منشی امیر علی شاعر چونی منڈی

لاہور

اسلامیہ سٹیم پریس لاہوری گیٹ میں باہتمام حافظ مظفر الدین صاحب منیجر چھپی

تسیں بھل کیوں گئے ہو اوہ ویلا جدوں نام نہ امن امان دا سی
سڑک کیلیاں والی تے لس پگاں کون سیر دریا دی جان دا سی
بادامی باغ دے راہ تے پین ڈاکے کلے نکلنا کم نادان دا سی
ایس راج بدامنیوں امن کیتا بوٹا پٹیا چور چکار دا ئی
خصماں نال برابری کرن والا منہ سر کھا چوٹاں بازی ہار دائی
کس دے باپ دادے ریلاں دیکھیاں سن موٹر سیکلاں کس چھوٹیاں نی
اتے گھر دیاں بتیاں گنگاں اُتے کس نے تار زیاں جا کھلائیاں نی
شہراں نال آباد کر ملک سارا ایہ بستیاں کس وسائیاں نی
ھے جواب تساڈڑے کول ایہو اقبال ایہ سب سرکار دا ئی
خصماں نال برابری کرن والا سر منہ کھا چوٹاں بازی ہار دائی
فراموش احسان انسان ناہیں فراموشیاں کم حیوان دا ئی
بدنما قول دا زمیں آسمان یار وہ پھرنا قول توں کم شیطان دا ئی
جنہدی چھتر چھاویں چھاواں ماندے ہو اوہ شہنشاہ انگلستان دا ئی
دل و جان تھیں کرو اطاعت اس دی خاکی خاکسار ہو بیا پکار دائی
خصماں نال برابری کرن والا سر منہ کھا چوٹاں بازی ہار دائی

یا علی مدد

بسم اللہ الرحمن الرحیم

ابر رحمتی عدل انصاف والا شہنشاہ برطانیہ جان ہویا
چشمہ فیض گنجور پرنور عادل ایسا شاہ نہ وچ جہان ہویا
رحم دل رحیم کریم طبیع جارج شیر انصاف دی کان ہویا
مُلک وچ مُنہ پاکے سوچ لوو کون ہمسر جنی دم ماردائی
خصماں نال برو بری کرن والا سر مُنہ کھا چوٹاں بازی ہاردائی
ہے ایہہ کل دی گل اس دیس تائیں سکھاں شاہی تباہ کر چھڈیاسی
جس دی لاٹھی تے اوسے دی بھینس ہیسی نام ننگ ناموس دا وڈیاسی
پرچھے شاہی دا راج مشہور ہیسی جھنڈا بے انصافی دا گڈیاسی
جاگے مُلک دے بھاگ انگریز پہنچے رہیا نام نہ ستم شعلہ دائی
خصماں نال برابری کرن والا سر مُنہ کھا چوٹاں بازی ہاردائی

تُساں جنگ دے وچ امداد دے کے بڑا فخر سرکار توں پایا سی
جارج پنجم مُبارکباد یاں دا تساں تائیں سیغام پہنچایا سی
دشمن شاہ دے مار حیران کیتے وفاداری اسکہ سِکھایا سی
اَج عقل تے پے گیا کی پردا چپالا پکڑیا کیوں گنوا ردائی
خصماں نال برابری کرن والا سر منہ کھاچوٹاں بازی ہار دائی
وفادار بن کے بے وفا ہونا کینہ رکھنا کم کمینیاں دا
دے زبان تے ویزبان ہونا ہے اکرم جو جرم دے ہینیاں دا
گھچاں بدصواں دے آکھے لگ کے تے سکھو سبق نہ زنجشاں کینیاں دا
تساں ہتھ سرکار دے دیکھ لیتے کون جمبیاں جو دم مار دائی
خصماں نال برابری کرن والا سر منہ کھاچوٹاں بازی ہار دائی
گرُدے دل انگریزاں دے دیکھ لیتے قوی حوصلے تی بردباریاں نی
تسیں حد توں بڑھ کے سر چڑھے کر کرا اوچائیاں بھاریاں نی
نرمی نال انگریز سمجھاؤندے سی دے دلاسے پیار دلداریاں نی
تُسیں سمجھنے وچ نہ مول آئے جاتا قدر کی تساں پیار دائی
خصماں نال برابری کرن والا سر منہ کھاچوٹاں بازی ہار دائی

کیہڑے مذہب دے وچہ روا آیا پاؤنا امن دے وچہ خلل یارو
لینا بیٹھے بٹھائے ناحق پنگا دسو بگڑ کی گئی ہے گل یارو
اعتبار اپنا آپ کیوں کھوندیو نال شوہدیاں دے اینویں ای یارو
جنہاں شورشر ابے ناحق کیتے مزا چکھیا انہاں تکرار دا ئی+
خصماں نال برابری کرن والا سر منہ کھا چوٹاں بازی ہار دا ئی+
کھاؤ چک نہ کسے دی چک متوں عقلمند چک نہیں چک دا ئے
جہدی عقل تے پایا شیطان پردا اوہ دور اندیشیوں اک دا ئے
جانوں سچ جاں پنڈ نوں اگ لگے کتا روڑی تے بیٹھ کے بک دا ئے
اکھں والیاں دا کجھ نہیں جاندا متّن والیاں جھاڑ اپنیر اڑائی
خصماں نال برابری کرن والا سر منہ کھا چوٹاں بازی ہار دا ئی
چوڑ چاناں نال جے چوڑ ہو کے وفاداری نوں داغ لگاؤنا ئیں
ٹیٹنا بھڑک پہاڑ نہ ڈھا سکے تاں اوہ مفت دے وچہ جھساؤنا ئیں
جا پنج پنجم دا پنجہ ہے شیر والا اگّی جہل خانے والی کھاؤنا ہیں
عزت اپنی اپنے ہتھ ہوندی مورکھ سو جو عزت نگھار دا ئی
خصماں نال برابری کرن والا سر منہ کھا چوٹاں بازی ہار دا ئی

ایرے غیرے نتھو خیریاں نے نال نیکاں نوں اینویں لوڑ پائی
اِک مجھ لویر دی ساریاں نوں کھو رو گھٹ کے سب نوں چھیڑ پائی
امن نال سی رہندا ملک سارا چال بازاں سیاپا سہیڑ پائی
دودھوں پانی سرکار نے چھان بکے نِتر دا رہن نہ بول ہلکار دائی
خصماں نال برابری کرن والا سر منہ کھا چوٹاں بازی ہار دائی

بھلا آوے سویر دا گھر شامی بھلا اوسنوں مول نہ جاسے نیئے جی
ڈُٹھے بیراں دا اجے نہیں کجھ گیا وفادار بن کے موجاں مانیئے جی
آکھے لگ کے کھچلاں رگلاں دے ستو مٹی دے وچوں نہ چھانیئے جی
سچ پچھو تے عقلمند او ہو جہڑا بگڑی نوں پھیر سوار دائی
خصماں نال برابری کرن والا سر منہ کھا چوٹاں بازی ہار دائی

تُسیں پڑھو تاریخاں تے دیکھ لؤ وچھلے بادشاہ کی کماؤندے سی
اِک رے تے بگڑ کے سب کنبہ کوہلو پیڑ کے نام مٹاؤندے سی
عِلم پڑھن تھوں جان گواوندے سی سکھ کناں دے وچ بھراؤندے سی
انگریزی راج دے جیہا نہ امن ہیسی ظالم اوہ جو انہوں تیار دائی
خصماں نال برابری کرن والا سر منہ کھا چوٹاں بازی ہار دائی

Pany D 581

جاں جرمنی نجم پنجاب شہنشاہا سکھ اس دا احاوی جہان اُتے
ہے مقدور کس دا دم مار سکے بڑے بڑے رکھن ہاتھ کان اُتے
ترک جرمنی جیہے بھی بھن چھڈے گڈی جنہاں دی سی اسمان اُتے
تُسیں چیز کی ٹبگل وچہ منہ پاؤ بنن سو جو سوچ وچار دائی
خصماں نال برابری کرن والا سر منہ کھا چوٹاں بازی ہاردائی
سکھ چین تے امن نوں دے دھکے جنہاں ایڈ خرود مچایائی
اکھیں دیکھ لیا کنیں سن لیا جو فتور فتوریاں پایائی
صد آفرین انگریزاں دے حوصلے نوں جنہاں پھیر بھی رحم کمایائی
کیتے معاف قصور نہ لیا بدلہ کون حوصلے اینے گذاردائی
خصماں نال برابری کرن والا سر منہ کھا چوٹاں بازی ہاردائی
اَت اَت خدادا ویر یار وا آت چُکنی کم او چکیاندا
اَت پت توں کرے پت دیوے ہتھ دیکھے جے اَت توں اکیاندا
جیہا کرے کوئی تیہا پاوندائی ایہ قول ہے عاقلاں بکیاندا
راہ ٹردیاں کوئی نہ کہن والا ہے کوراہ تے خطرہ خواردائی
خصماں نال برابری کرن والا سر منہ کھا چوٹاں بازی ہاردائی

انگریزی راج دے جیہا انصاف کدھرے نہیں ہونا رہو یقین اُتے
مذہبی بخشش آزادیاں ڈتیاں نی حملہ ہووے نہ کسے دے دین اُتے
تخت تاج دربار برطانیہ دا رہے سلامتی رُوئے زمین اُتے
امیر علیؔ ناچیز مسکین بن دعا گو جے ایس دربار دا ئی
خصماں نال برابری کرن والا سر منہ کھا چوٹاں بازی ہارداا ئی

تمام شد بالخیر

حکیم منشی امیر علی شاعر چونی منڈی لاہور

اعلان

جس چیز کے لاکھوں خریدار اور طالب ہوں اس کی تعریف کرنے اور مشتہر کرنے کی ضرورت نہیں ۔ تاہم بعض دوستوں کے اصرار سے آپ لوگوں کی خاطر میں آپ کی توجہ مجربات امیر علیؔ کی طرف منعطف کراتا ہوں ۔ یہ کتاب کیا ہے تمام علم طب کا نچوڑ بڑی بڑی موٹی طبی کتابوں کے مضامین کا خلاصہ ہے ۔ یہی وجہ ہے کہ تھوڑے عرصے میں اس کتاب کے چھبیس ۲۶ ایڈیشن چھپ چکے ہیں ۔ ملک میں اس کی بے انتہا قدر ہوئی ہے ۔ گھر اور سفر دونوں میں حاذق طبیب ڈاکٹر کا کام دیتی ہے ۔ قابل خرید ہے ۔ قیمت نو آنے ۹/

المشتہر

حکیم منشی امیر علی شاعر چونی منڈی لاہور